

S 03.9 RIKTLINJER FÖR

Bistånd till äldre och personer med funktionsnedsättning

Innehåll

1. Inledning.....	5
Riktlinjens innehåll, syfte och användningsområde.....	5
Vad menas med skälig levnadsnivå.....	5
När behovet av insatser i ordinärt boende överskrider 100 timmar per månad.....	6
2. Handläggning.....	7
Ansökan och anmälan.....	7
Ansökan om insatser för personer i annan kommun.....	7
Utredning och bedömning.....	7
Hushållsgemenskap.....	7
Förväntad handläggningstid för ansökan till beslut.....	8
Från aktualisering till beslut för personer i ordinärt boende.....	8
Från aktualisering till beslut om särskilt boende.....	8
Tillsvidarebeslut och uppföljning.....	8
Tidsbegränsning av beslut och uppföljning.....	8
Beslutanderätt enligt delegationsordningen.....	8
Överklagande av beslut.....	8
3. Legal företrädare och ombud.....	9
Anmälan till överförmyndare.....	9
Fullmakt och samtycke.....	9
Framtidsfullmakt.....	9
4. Avgifter.....	9
5. Livsområden enligt IBIC - Individens behov i centrum.....	9
6. Stödinsatser utan behovsprövning för personer som bor i ordinärt boende.....	10
Mötesplatser.....	10
Anhörigstödet.....	10
Fixartjänst.....	10
7. Stödinsatser som behovsprövas för personer i ordinärt boende.....	10
Livsområde Lärande, tillämpa kunskap & Allmänna uppgifter och krav.....	11

Insats vardagsstruktur	11
Livsområde kommunikation	11
Insats kommunikation	11
Livsområde förflyttning	11
Insats förflyttning	11
Livsområde personlig vård	11
Insats personlig hygien	11
Insats dusch	12
Insats toalettbesök	12
Insats klädsel	12
Insats måltidsstöd	12
Insats egenvård	12
Insats stöd i vardagshälsan	13
Livsområde hemliv	13
Insats inköp	13
Insats måltider	13
Insats matdistribution	13
Insats tvätt	13
Insats att göra i ordning sovplats	14
Insats städning	14
Insats hushållssysslor	14
Livsområde samhällsgemenskap, socialt-och medborgligt liv	15
Insats Promenad/utevistelse	15
Insats social samvaro	15
Insats ledsagning	15
Sjukresor och ledsagning av chauffören	15
Livsområde känsla av trygghet	16
Insatsen trygghetslarm	16
Insatsen tillsyn	16
8. Övriga behovsprövade insatser för personer i ordinärt boende	16
Insats avlösning i hemmet	16
Insats avlösning utanför hemmet	17
Insats korttidsvistelse	17
Insats dagverksamhet	17
Akuta insatser	18
9. Verkställande av beviljade insatser för personer inom ordinärt boende samt genomförandeplan	18
10. Särskilt boende	19

Lagkrav och termologi	19
Vem kan beviljas särskilt boende	19
Vad ingår i beslut om särskilt boende	19
Beslut	20
Särskilt boende utan speciell inriktning	20
Särskilt boende för personer med kognitiv/demenssjukdom	20
Externa boenden	20
Var kan erbjudas plats	20
Hysesförhållande	20
11. Erbjudande om plats	20
Tacka ja till erbjuden plats	20
Tacka nej till erbjuden plats	20
Byta särskilt boende	21
Hur lång tid har man på sig att flytta in eller ut?	21
Inflyttning	21
Utflyttning	21
12. Beställning för verkställande av beslut särskilt boende	21
13. Stödinsatser inom särskilt boende	21
Läsinstruktion för nedan rubriker	21
Livsområde Lärande, tillämpa kunskap & Allmänna uppgifter och krav	21
Insats vardagstruktur	21
Livsområde kommunikation	22
Insats kommunikering	22
Livsområde förflyttning	22
Insats förflyttning	22
Livsområde personlig vård	22
Insats personlig hygien	22
Insats dusch	22
Insats toalettbesök	23
Insats Klädsel	23
Insats måltidsstöd	23
Insats stöd i vardagshälsan	23
Livsområde hemliv	23
Insats skaffa varor och tjänster	23
Insatsen bereda måltider	24
Insatsen tvätta kläder och textilier	24
Insats städa bostaden, hjälpmedel och flyttstädning	24

Insats ta hand om hemmets föremål	24
Insats bäddning och renbäddning	24
Livsområde samhällsgemenskap, socialt-och medborgligt liv	24
Insats promenad	25
Insats utevistelse	25
Insats socialgemenskap och aktivitet	25
Insats ledsagning	25
Sjukresor och ledsagning av chauffören.....	25
Livsområde känsla av trygghet.....	26
Insats trygghetslarm.....	26
Insats tillsyn	26
Livsområde utbildning, arbete, sysselsättning och ekonomiskt liv	26
14. Sammanboende i särskilt boende	26

1. Inledning

I socialtjänstlagens portalparagraf framgår att socialtjänsten ska på demokratins och solidaritetens grund främja människors ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktivt deltagande i samhällslivet. Socialtjänstens arbete ska inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser, med hänsyn till människors ansvar för sin och andras sociala situation. Socialtjänstens arbete ska bygga på respekt för människors rätt till självbestämmande och integritet (1 kap 1 §, SoL).

Riktlinjens innehåll, syfte och användningsområde

Riktlinjen ska syfta till att skapa samsyn om utredning, beslut och utförande av insatser för kommuninvånarna, den som tar emot stöd, närstående, myndighetsutövningen och nämndens kommunala utförare inom ramen för skälig levnadsnivå i Lomma kommun. Det finns olika livsområden enligt IBIC som vi valt att använda i riktlinjen för att få en röd tråd i vårt datasystem Life Care som kopplar ihop myndighetens behovsutredning med utförandet av stödet (insatser). På detta sätt hoppas vi på att det leder till ett gemensamt språk där det förtydligar behovet av stöd och vilken insats som beviljats.

Riktlinjen ska bidra till en jämn kvalitet i verksamheten. Riktlinjen utgår i huvudsak från socialtjänstlagen, offentlighets- och sekretesslagen och förvaltningslagen. Riktlinjerna är ett levande dokument som följer samhällsutvecklingen och tillämpar socialtjänstlagen efter avgörande förvaltningsdomstolar, vilket betyder att riktlinjen måste uppdateras kontinuerligt.

Socialtjänstlagen ger inte ett heltäckande regelsystem för biståndshandläggare i sin myndighetsutövning eller för utförarverksamheterna. Riktlinjen ger dock en generell professionsetisk inriktning som vägledning för ställningstaganden i enskilda valsituationer. De individuella behoven är alltid styrande, vilket innebär att den enskilde i vissa fall kan beviljas i större eller i mindre omfattning men kan även beviljas i annan form än vad riktlinjerna anger.

Riktlinjen innehåller kort beskrivning av myndighetsprocesserna, stödinsatsernas innehåll med frekvens/omfattning samt ett tydliggörande i vissa delar efter uttryckt behov. Riktlinjerna har inte till syfte att redovisa heltäckande för alla individuella behov och situationer. Riktlinjen kan behöva kompletteras med ytterligare rutiner eller överenskommet arbetsätt.

Vad menas med skälig levnadsnivå

Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt, har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning och för sin livsföring i övrigt. Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå.

Biståndet ska utformas så att det stärker hans eller hennes möjlighet att leva ett självständigt liv enligt 4 kap. 1 §, SoL. Begreppet skälig levnadsnivå har ingen exakt definition. Begreppet skälig levnadsnivå definieras inte heller närmare i lagen utan nivån och innehåll beslutas av politiken och genom lagtillämpningar som prövas i domstol i syfte att få prejudikat.

Skälig levnadsnivå kan innebära olika saker för olika personer, vid olika tidpunkter och förhållanden. Skälig levnadsnivå är således ett levande begrepp och en tillämpning som följer samhällets utveckling. Idag bedöms flera digitala lösningar, så som kameratillsyn och internetbeställningar, vara skälig levnadsnivå. Vid bedömning av skälig levnadsnivå måste man alltid utgå från den enskildes situation och behov. Vid tveksamhet i bedömningen kan handläggaren söka stöd i rättspraxis, dessa riktlinjer samt vid myndighetsenhetens ärendedragningar. Innehållet av insatserna grundar sig på

socialtjänstlagen och lagtillämpningen om skälig levnadsnivå utifrån lokala förutsättningar som Lomma kommuns politiker fattat beslut på.

När behovet av insatser i ordinärt boende överskrider 100 timmar per månad

Socialtjänsten har i sin verksamhet att beakta den enskildes självbestämmande, integritet och trygghet. En förutsättning för att den enskilde ska kunna leva och bo självständigt är de insatser som socialtjänsten erbjuder i form av exempelvis hemtjänst, dagverksamhet och trygghetslarm. När behovet av trygghet, säkerhet och tillsyn inte längre bedöms kunna tillgodoses i den egna hemmiljön ska beslut om avslag för insatser i ordinärt boende fattas och beslut om särskilt boende beviljas.

Socialförvaltningen ska arbeta utifrån de grundläggande principerna i socialtjänstlagen om att i möjligaste mån stötta den enskilde att vara självständig och kunna bo kvar i sitt hem. När behovet av hemtjänst uppgår till mer än 100 timmar per månad och är av icke övergående karaktär bedöms omsorgsbehovet vara så omfattande att skälig levnadsnivå inte längre kan garanteras i det egna hemmet utan den enskilde ska i stället beviljas plats på särskilt boende. Detta bör dock inte tillämpas då den enskilde befinner sig i livets slutskede och själv önskar bo kvar i hemmet.

2. Handläggning

Ansökan och anmälan

Den enskilde/förvaltaren är behöriga att ansöka om stöd och då inleder kommunen utredning. God man och närstående kan endast vara den enskilde behjälplig att ansöka då de inte är behöriga att ansöka för den enskilde. Utredning kan inte inledas om den enskilde inte samtycker till det enligt huvudregeln i 11 kap. 5 § FB. Undantag från huvudregeln finns dock i 11 kap. 5 § FB, där det framgår att om den enskilde på grund av sitt sinnestillstånd eller av annan orsak varit ur stånd att ge uttryck för sin mening, och läkarintyg finns, kan den gode mannen agera utan samtycke och samråd. Anmälan om behov av stödinsatser kan vem som helst göra. Utgångspunkt för handläggning är att ett ärende ska handläggas så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att rättssäkerheten eftersätts. En ansökan om insats ska alltid avslutas med ett beslut. Handläggningen innebär att det görs en individuell behovsbedömning där biståndshandläggaren utreder behovet och därefter beslutar vilken insats som kan tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå. Den enskilde har rätt till insatser om behov föreligger och det inte kan tillgodoses av den enskilde själv eller på annat sätt.

Ansökan om insatser för personer i annan kommun

Ansökan regleras i 2 kap 8 och 9 §§, SoL. En person som kan uttrycka en önskan att flytta till Lomma kommun och har beslutsförmåga, får ansöka om insatser i Lomma kommun. Det förutsätter att personen till följd av hög ålder, funktionsnedsättning eller allvarlig sjukdom har ett varaktigt behov av omfattande vård- eller omsorgsinsatser och därför inte kan bosätta sig i Lomma kommun utan att de insatser som personen behöver, lämnas. Det gäller även för person som på grund av våld eller andra övergrepp behöver flytta till annan kommun men kan inte göra det utan att de insatser som personen behöver lämnas. Utredning sker i två steg:

1. Lomma kommun utreder om sökande omfattas av den personkrets som har rätt att ansöka om insatser i Lomma kommun dvs uppfyller kriterierna i 2 kap 8 §, SoL.
2. Om steg 1 blir bifall går man vidare enligt 2 kap 9 §, SoL och utreder behoven enligt 4 kap 1 §, SoL. Vilket kan innebära att personen kan få avslag på sökt insats ex särskilt boende men beviljas andra insatser så som hemtjänst och trygghetslarm i ordinärt boende om personen väljer att bosätta sig i Lomma kommun.

Utredning och bedömning

Under utredningen inhämtas den enskildes/legala företrädarens och vid behov även närståendes synpunkter. Olika dokument och intyg begärs in som ska styrka de uttryckta behoven och ha relevans för att beslut ska kunna fattas i ärendet. Det är flera faktorer som ska vägas in under bedömningen och baseras alltid utifrån det individuella behovet.

Hushållsgemenskap

Enligt äktenskapsbalken har makar/sambo ett gemensamt ansvar för hem och barn och ska i samråd verka för familjens bästa. Det innebär att hemmets skötsel som att städa, handla, laga mat och liknande uppgifter är ett gemensamt ansvar för paret. Finns flera personer, exempelvis hemmavarande barn eller annan närstående, i hushållet ska samtligas förmåga att kunna utföra hushållsgemensamma insatser bedömas i utredningen. Underårigas förmåga att bidra ska utredas i förhållande till mognad och ålder. Om båda makarna/sammanboende har gjort en ansökan om bistånd, utreds behovet för var och en och insatsen delas och paret ska alltid ha varsitt beslut på insatsen. Om bara den ene har behov ska ansökan avslås med hänvisning till att man hjälps åt i en hushållsgemenskap.

Förväntad handläggningstid för ansökan till beslut

Handläggaren bokar hembesök med den enskilde och efter samtycke inhämtar närståendes synpunkter. Samverkan mellan olika samarbetsparter, enskilde och närstående sker under hela utredningsprocessen. Dokumentationen gör biståndshandläggaren med stöd av IBIC (Individens Behov I Centrum) som är ett strukturerat arbetssätt i enlighet med krav från Socialstyrelsen. Life Care är biståndshandläggarens dokumentationsstöd. Utredningar, bedömningar och beslut grundar sig på IBIC:s livsområden och rättspraxis dvs aktuella domar samt föreskrifter från Socialstyrelsen.

Från aktualisering till beslut för personer i ordinärt boende

Målet är att ärenden som bedöms vara av akut karaktär, ska handläggas snarast från inkommen ansökan. Ärende som aktualiseras via vårdplanering ska handläggas enligt gällande bestämmelser och rutiner för informationsöverföring och samordnad vårdplanering. Icke brådskande omsorgs- och serviceinsatser ska handläggas skyndsamt och utgångspunkten är att beslut ska fattas inom 6 veckor efter aktualisering under förutsättning att biståndshandläggaren har fått tillräckligt med underlag för att kunna fatta ett beslut.

Från aktualisering till beslut om särskilt boende

Att utreda behov av särskilt boende är en mångfacetterad och komplex utredning där olika intyg och fullmakter ska inhämtas. Många av intygen ska upprättas av olika professioner i olika instanser både intern och externt samt olika fullmakter ska även valideras. Utgångspunkten är att beslut ska fattas inom tolv veckor efter aktualisering under förutsättning att biståndshandläggaren har fått tillräckligt med underlag för att kunna fatta ett beslut.

Tillsvidarebeslut och uppföljning

Tillsvidarebeslut fattas i de ärenden där det inte kan förutses någon förändring av behovet inom överskådlig tid. Hur ofta en uppföljning behöver genomföras avgörs utifrån individuella behovet, men ska ske minst en gång per år.

Tidsbegränsning av beslut och uppföljning

Tidsbegränsning av beslut får ske när särskilda skäl föreligger. Särskilda skäl kan anses föreligga när behovet av insats kan variera över tid, inte bedöms varaktigt samt då behovet är svårbedömt och tillräcklig utredning saknas vid tidpunkten av beslutet. Beslut om korttidsvistelse tidsbegränsas till två veckor då tanken med denna insats just är att den enskilde är där en kortare tid för att sedan planeras vidare till eventuella andra insatser.

Uppföljning av tidsbegränsat beslut måste göras innan tiden för beslutet löper ut då insatsen annars upphör att gälla. Om utförare är osäker kring om insatsen upphört eller saknar nytt beslut måste utförare kontakta biståndshandläggare. Om det efter att tidsbegränsningen löpt ut fortfarande föreligger behov av insatser ska omprövning göras av biståndshandläggare och nytt beslut fattas om eventuellt fortsatt insats.

Beslutanderätt enligt delegationsordningen

I gällande delegationsordning framgår nivåer av beslutanderätt i olika typer av biståndsärenden.

Överklagande av beslut

Enligt 16 kap. 3 §, SoL kan beslut överklagas hos Förvaltningsrätten. Biståndshandläggare ska, vid behov, vara behjälplig med överklagandet. Beslut om bistånd kan överklagas av den som beslutet

angår om beslutet gått den enskilde emot, antingen helt eller delvis. Överklagandet ska ha inkommit till socialförvaltningen inom tre veckor från den dag då den enskilde fick del av beslutet.

3. Legal företrädare och ombud

Anmälan till överförmyndare

Om den enskilde inte har förmåga att hantera sin ekonomi eller post ska den enskilde informeras om att han/hon kan ansöka om god man. Om detta inte är möjligt ska berörd personal göra anmälan till överförmyndarnämnden enligt socialtjänstförordningen 5 kap. 3 §.

Fullmakt och samtycke

En person kan ge sitt tillstånd eller samtycke till att en myndighet lämnar ut sekretessbelagda uppgifter eller ansöka om insatser för den enskilde. Samtycke kan ges muntligt men det vanligaste är att man lämnar ett skriftligt samtycke. Det kallas då fullmakt. Om någon med fullmakt begär att få ut uppgifter eller handlingar som omfattas av sekretess eller ansökan om insatser enligt socialtjänstlagen kontrollerar biståndshandläggaren om fullmakten är giltig och vad den omfattar. En fullmakt slutar gälla omedelbart om den återkallas av någon av parterna.

Framtidsfullmakt

Den 1 juli 2017 trädde en ny lag om framtidsfullmakter i kraft. Fullmakten är giltig när en fullmaktsgivare på grund av psykisk störning, sjukdom, skada eller liknande förhållande är ur stånd att ha hand om de angelägenheter som fullmakten avser. Det är antingen fullmaktshavaren som avgör när den ska aktiveras eller om det står skriftligt krav om att det krävs ett medicinskt underlag som får avgöra om fullmaktsgivaren inte längre har förmåga att ta hand om sina angelägenheter. Viktigt att bevittningskraven är uppfyllda som är att likställa med testamentekraven. Uppfyller fullmakten inte besittningskraven, kriterierna eller anses inte vara rimlig i sin tidsaspekt hänvisas fullmaktshavaren till Tingsrätten för ett avgörande.

4. Avgifter

Insatser från kommunen är förenade med avgifter enligt kommunalt antagna riktlinjer och följer regelverket för maxtaxa. Vid beviljad insats betalar den enskilde en inkomstbaserad avgift. Att flytta till särskilt boende är förenat med avgifter så som lägenhetshyra varje månad men även matabonnemang. Debitering av hyra sker från den dag hyresavtalet anger, inte när den enskilde är fysiskt på plats. När man bor på ett särskilt boende betalar man även en inkomstbaserad omvårdnadsavgift enligt rådande taxa.

5. Livsområden enligt IBIC - Individens behov i centrum

IBIC (individens behov i centrum) är utredningsmodellen för handläggning, genomförande och uppföljning inom Hälsa, vård och omsorg i Lomma kommun. IBIC är ett arbetssätt som innebär strukturerad dokumentation av personers behov med användning av internationell klassificering av funktionstillstånd, funktionsnedsättning och hälsa (ICF).

Syftet med IBIC är att stärka individperspektivet, likvärdigheten och säkerställa rättssäkerheten. Fokus ska inte ligga på insatser utan tanken med IBIC är att gå från en insatsstyrd verksamhet till en mer behovsbaserad verksamhet där den enskildes behov ska stå i centrum från handläggning till utförande.

Det finns olika livsområden enligt utredningsmodellen IBIC som vi valt att ha som ram i riktlinjen och genom tydliga livsområde som huvudrubriker som vi sedan kopplar ihop med insatser som är underrubrikerna kan man följa brukarens behov som leder till beviljade insatser. Livsområdena är således grunden med varför/omfattning biståndshandläggarna beviljar insatser.

Livsområden som kopplas med insatser genererar ett gemensamt språk inom socialtjänsten och det blir en tydlig röd tråd mellan myndighetsenheten och utförarverksamheterna.

6. Stödinsatser utan behovsprövning för personer som bor i ordinärt boende

Kommunen erbjuder olika former av hjälp och stöd utan behovsprövning så som mötesplatser, anhörigstöd och fixartjänst.

Mötesplatser

Mötesplatserna erbjuder gemenskap, samvaro och trivsamma möten och finns både för äldre samt för personer med fysiska och psykiska funktionsnedsättningar.

Anhörigstödet

Anhörigstödet är en förebyggande verksamhet som riktar sig till personer som vårdar eller stödjer någon i deras närhet som har en åldersrelaterad problematik. Anhörigstödet erbjuder enskilda stödsamtal till närstående/anhöriga, anhörigcafé, avlösningar inom anhörigstödet verksamhet eller i det egna hemmet samt bidrar med kunskap och stöd vid behov av kontakt med kommunen eller annan verksamhet. Avlösningstider får bokas max två tillfällen åt gången. Vid ett regelbundet behov informeras kommuninvånare att kontakta biståndshandläggare för ansökan om varaktig insats.

Fixartjänst

Fixartjänsten är en avgiftsfri service med syfte att förebygga fallolyckor i hemmen och kan anlitas av personer med funktionsnedsättning samt förtids- och ålderspensionärer boende i Lomma kommun. Uppdragen är begränsade och av enklare karaktär som exempelvis byte av glödlampor, uppsättning av gardiner och andra uppgifter där det finns risk för fall. Det kan också röra sig om flyttning av enstaka möbler eller tunga mattor. Andra exempel på lämpliga uppgifter är byte av proppar och batteri, lufta element, hämta eller sätta upp tillhörigheter på vind, källare eller skåp samt fästa sladdar och halksäkra mattor.

7. Stödinsatser som behovsprövas för personer i ordinärt boende

Stödinsatser för personer i ordinärt boende kan vara tillsyn, omvårdnad, service, trygghetsskapande, avlösning för anhöriga m.m. Biståndshandläggarnas utredning grundar sig på socialtjänstlagen och dess lagtillämpning om skälig levnadsnivå. Insatsernas utformning och innehåll baseras utifrån lokala förutsättningar som Lomma kommuns politiker fattat beslut på.

Läsinstruktion för nedan rubriker:

Livsområden kopplas med en eller flera insatser utifrån skälig levnadsnivå.

I huvudrubrikerna "Livsområde X" redogörs vilka behov som ingår. I underrubriken "Insats X" redogörs insatsens innehåll och begränsningar. Skälig levnadsnivå redogör omfattning/frekvens av insatsen.

Livsområde Lärande, tillämpa kunskap & Allmänna uppgifter och krav

Två livsområden för olika behov men bägge syftar till att få övergripande stöd med att lära sig problemlösning och beslutsfattande. Livsområdena är även ett samlingsnamn för olika behov som syftar till att på en övergripande nivå kunna planera, hantera och fullfölja vad den dagliga livsföringen kräver, hantera sitt beteende samt att hantera stress.

Insats vardagsstruktur

I insatsen ingår att stödjas i att få en fungerande vardag och skapa struktur, dygnsrytm, genomföra olika aktiviteter under dagen/veckan, såsom att klara av att passa en avtalad tid eller planera vad man ska göra under dagen. Insatsen ingår att personalen kan erbjuda att läsa upp kallelser, broschyrer, inkommen post och liknande till den enskilde. Personal gör ingen vidarebefordring eller tolkning av inkommen post. Det är den enskildes eller legalföreträdares ansvar att bevaka postfack, se till att räkningar, blanketter och liknande hanteras och betalas.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Vardagsstruktur beviljas i normalfallet vid behov.

Livsområde kommunikation

Livsområdet är ett samlingsnamn för att få stöd med att klara av att kommunicera dvs att göra sig förstådd eller ta emot och ge information.

Insats kommunikation

I insatsen ingår kommunicering muntligt, skriftligt, symboler samt att hantera telefon och dator.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Kommunicering beviljas i normalfallet vid behov.

Livsområde förflyttning

Livsområdet är ett samlingsnamn för att kunna få stöd med att kunna röra sig genom att ändra kroppsställning eller att förflytta sig mellan en plats till en annan, att bära, flytta eller hantera föremål, att gå, springa eller klättra och använda olika transportmedel.

Insats förflyttning

I insatsen ingår förflyttning från säng till rullstol, vändning i säng, förflytta sig i bostaden ex mellan säng/stol till bord/toalett/dusch osv. Den enskilde beviljas inte insatsen förflyttning för stöd i sina förflyttningar som sker i samband med andra aktiviteter så som vid toalettbesök, måltider, dusch då det ingår i de insatserna. Dubbelbemanning vid förflyttningar utgår från bedömning mellan utförarverksamhet och enheten för HSL Rehab.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Förflyttning beviljas i normalfallet vid behov.

Livsområde personlig vård

Livsområdet är ett samlingsnamn för flera behov för att den enskilde ska kunna ta hand om sin personliga vård, att ta hand om sin kropp.

Insats personlig hygien

I insatsen ingår att den enskilde ska kunna ta hand om sin personliga kroppsvård till exempel stöd med nedre/övre hygien, hudvård, tandvård / tandprotes, nagelvård, smörja ansikte och kropp, rakning, borsta/kamma håret, rengöra glasögon och hörapparat samt byta batteri. Ingår även att ta av och på uridom. Klippning av huvudhår eller tånaglar ingår inte utan den enskilde hänvisas till frisör och fotvårdare. Förflyttning och toalettbesök ingår i morgon och kvällshygien. Inkluderar även uppsnygning av badrummet samt ta bort de sopor som genereras vid hygienskötsel.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Morgon och kvällshygien beviljas i normalfallet två gånger per dag.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Kroppsvård beviljas i normalfallet vid behov.

Insats dusch

I insatsen ingår rengöra kropp och hår genom dusch, att torka kropp och hår med handduk efter dusch samt i anslutning få stöd med att smörja kroppen med mjukgörande lotion, kamma/borsta/föna håret samt alla förflyttningar, nagel-och öronvård samt påklädning ingår i stödet. Inkluderar även uppsnygning av badrummet. Skötsel av tånaglar ingår inte i insatsen utan den enskilde hänvisas till fotvårdare.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Duscha kroppen beviljas i normalfallet upp till två gånger per vecka.

Insats toalettbesök

I insatsen ingår att komma till och från toaletten, få hjälp med hygien vid toalettbesöket samt hantering av inkontinensskydd, tömma/byte stomipåse och kateterpåse samt tömma portabel toalett i samband med hjälpen. De förflyttningar som behövs görs till och från toaletten ingår i insatsen samt även avtorkning av toaletten i samband med toalettbesöket och att ta bort de sopor som genereras vid besöket.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Toalettbesök beviljas i normalfallet vid behov.

Insats klädsel

I insatsen ingår hela dygnets klädsel, att välja kläder efter årstid, men även ingår det extra oplanerade ombyten under dagen samt vid högtider. Stödstrumpor som den enskilde köper är insats enligt SoL (med eller utan egenvård) medan stödstrumpor (kompression) ordinerade av hemsjukvård/hälsovalsenhet sker som insats enligt HSL och brukar ofta ha benämning III och IV.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Klädsel beviljas i normalfallet två gånger per dag.

Insats måltidsstöd

I insatsen ingår vid behov alla dygnets måltider till exempel stöd med att klara av att skära upp mat med bestick och att föra in mat/dryck i munnen. Måltidsstöd kan innebära att personal sitter med som stöd under måltid för att motivera till att tillgodogöra sig måltiden. Stödet kan innebära muntlig eller fysisk guidning för hur den enskilde ska tillgodogöra sig måltid eller dryck.

Specialkost är en bedömning enligt Hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Det är viktigt att utförarverksamheten har kontakt med ansvarig HSL-personal och biståndshandläggare när insatsen ändras från ex från HSL till SoL.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Måltidsstöd beviljas i normalfallet i samband med frukost, lunch, mellanmål och kvällsmat.

Insats egenvård

Med egenvård menas en hälso- och sjukvårdsåtgärd som en legitimerad yrkesutövare inom hälso- och sjukvården bedömer att en person själv kan utföra eller med hjälp av någon annan. Om en person behöver hjälp, stöd eller praktisk hjälp att utföra egenvården ska biståndshandläggare kunna bevilja hjälp med egenvård. Vid bedömning av egenvård ska bedömningen baseras på egenvårdsintyg

utfärdat av behandlande legitimerad yrkesutövare, enligt SOSFS 2009:6. Exempel på egenvård: stödstrumpor, ögondroppar, insmörjning och liknande. Viktigt att utförarverksamheten har kontakt med ansvarig HSL-personal och biståndshandläggare när insatsen ändras mellan SoL och HSL. I insatsen ingår de sopor som genereras för egenvård.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Beviljas i normalfallet efter egenvårdsintygets instruktioner.

Insats stöd i vardagshälsan

I insatsen ingår att påminna att upprätthålla en balanserad diet och lämplig fysisk aktivitet, hålla sig varm eller kall, undvika hälsorisker, gå på regelbundna hälsokontroller samt påkalla legitimerad personal vid behov. Stöd och påminnelse att den enskilde om dennes fysiska hälsa och psykiska välbefinnande.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Stöd i vardagshälsan beviljas i normalfallet vid behov.

Livsområde hemliv

Livsområde som syftar till behov för att genomföra husliga och dagliga sysslor och uppgifter. Området innehåller bland annat beredning av mat, hushållsgöromål, olika inköp av varor och tjänster, hålla rent i bostaden, ta hand om personliga och hushållsföremål.

Insats inköp

I insatsen ingår inköp av dagligvaror för en veckas normal förbrukning. I inköp ingår även inventering av kyl/frys/skafferi, planering av inköp, skriva inköpslista och att plocka in varorna i skåpen. I insatsen ingår hjälp med apotekärende, systembolaget, postpaket/mottagningsbevis. Inköp av annat slag exempelvis kläder, husgeråd etcetera kan beviljas en gång per halvår. Så som avancerat postärende, bankärenden, hänvisas i första hand att utföras av legal företrädare eller närstående då det är av mer privat karaktär. Legala företrädare har i uppdrag att tillförsäkra att planerade inköp kan utföras genom att det till exempel finns pengar tillgängliga. Vid inköp ingår ej medföljning av brukaren.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Inköp av dagligvaror beviljas i normalfallet 1 gång i veckan. För att uppnå skälig levnadsnivå – Hjälp med apotekärende, systembolaget, postpaket utförs 1–2 gånger per månad.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Övriga inköp (kläder, husgeråd) utförs 1 gång per halvår.

Insats måltider

I insatsen ingår hjälp med frukost, värma lunchlåda, eftermiddagsfika samt lättare kvällsmat. I insatsen ingår även hjälp med att plocka fram och ta undan efter måltiderna samt diska. I insatsen ingår vid behov förflyttning till och från matbordet. Hämta mat från restaurang ingår inte.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Beviljas i normalfallet upp till alla dygnets måltider.

Insats matdistribution

I insatsen ingår hjälp av personal att beställa matlådorna, minst fem portioner per vecka som levereras en gång i veckan hem till brukaren. Viktigt att utförarverksamheten har kontakt med ansvarig HSL-personal och biståndshandläggare när insatsen ändras mellan SoL och HSL (specialkost).

För att uppnå skälig levnadsnivå – Beviljas genom matdistributionsbeställning.

Insats tvätt

I insatsen ingår att sortera tvätt innan den ska tvättas, tvätta kläder, sänglinne och mindre hushållstextilier i tvättmaskin. Torkning av tvätt i torkskåp, torktumlare eller torkställning. Hänga in ren tvätt i lådor eller garderob, samt stryka gångkläder. I insatsen ingår inte mangling. Det ingår inte

heller att laga kläder eller sätta i knappar. Ömtåliga kläder som behövs handtvättas till exempel silkesblusar/yllletröjor eller liknande ingår inte i insatsen. Textil/kläder med kroppsvätskor bör hanteras snarast i syfte att planera in en tvätt. Den enskilde har rätt att få all sin tvätt hanterad under en 14 dagars period.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Tvätta, torka, stryka kläder beviljas i normalfallet varannan vecka.

Insats att göra i ordning sovplats

I insatsen ingår att sträcka lakan, lägga i ordning kuddar och täcke samt bädda med överkast/filt. Renbäddning betyder byte av lakan, påslakan, kuddfodral och inkontinensskydd. Avtorkning av sänggram och översyn av överkast/filt/prydnadskudde som kan behövas tvättas. Extra byte av sängkläder sker även vid behov.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Bäddning beviljas i normalfallet dagligen.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Renbäddning beviljas i normalfallet var annan vecka eller vid behov.

Insats städning

I insatsen ingår att damma/våttorka av ytor på diskbänk, fria ytor på möbler samt köksbord. Dammsuga/våttorka golv. Tvätta väggar/skåp. Rengöra badrumsvask, toaletten och duschutrymme. Rengöra hjälpmedel, källsortering och avfrostning kyl/frys. I städning ingår också soptömning och bortforsling av de sopor som städningen genererar. Om det är makar/sammanboende som ansöker så bedöms alltid varje persons förmåga att sköta hushållet. Finns det vuxna boendes i hushållet som kan tillgodose behoven beviljas inte dessa insatser (se under rubriken hushållsgemenskap). Stödet kan utföras när det har ett avlastande syfte för den person som vårdar den han/hon lever tillsammans med. Den enskilde gör själv en överenskommelse med personalen kring vilka rum som ska städas inom ramen för beviljad insats. Makar/sammanboende behöver var sitt beslut och debiteras var för sig. Stor städning och fönsterputsning ingår inte i skälig levnadsnivå och måste hanteras privat.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Ensamhushåll städning av bostad beviljas var 3:e vecka för 2 rum, badrum, hall och kök.

För att uppnå skälig levnadsnivå – flerhushåll med make/maka städning av bostad beviljas var 3:e vecka för upp till 3 rum, badrum, hall och kök.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Rengöring och översyn av hjälpmedel beviljas 2 ggr/ år eller vid behov.

För att uppnå skälig levnadsnivå - Avfrostning av kyl/frys beviljas i normalfallet 1 gång per år För att uppnå skälig levnadsnivå –

Insats hushållssysslor

I insatsen ingår torka av sängbord, matbord/soffbord, vattna blommor, ta in posten, ta bort matrester/disk/gamla tidningar och skräp. Insatsen innefattar även regelbunden rensning och avtorkning i kylan, försäkra sig om att inget är spillt på golvet och att toalett och vask är avtorkad, avföring och urin tas bort omedelbart efter toalettbesöket. Insatsen innefattar även att kläder blir upphängda eller bli inlagda i garderob samt att smutsiga kläder/textiler läggs i tvättkorgen. Den enskilda ska vid behov få bäddat sin säng dagligen dvs sträcka lakan, lägga i ordning kuddar och täcke samt bädda med överkast/filt. Tömma papperskorgarna/sopor. Dra upp persienner. Vädra vid behov. Rengöra hjälpmedel och tömma/rengöra portabel toalettstol. I insatsen ingår inte att köra ut soptunnor till gatan.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Vattna blommor beviljas i normalfallet 1 gång i veckan.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Diska beviljas i normalfallet efter varje måltid.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Översyn av bostaden beviljas i normalfallet i kombination med annan inplanerad insats ex måltider, toalettbesök, dusch eller morgon/kvällsstöd osv.

Livsområde samhällsgemenskap, socialt-och medborgligt liv

Livsområden som syftar till behov av att kunna engagera sig i organiserat socialt liv. Behov av sociala aktiviteter, rekreation, fritidssysselsättning i en informell eller organiserad lek, spel, sport, program för fysisk träning, tidsfördriv, läsa och lyssna för nöjets skull och religion/andlighet.

Insats Promenad/utevistelse

I insatsen ingår att röra på sig fysiskt och till att andas frisk luft. Promenad ska främst utföras utomhus och i undantagsfall inomhus om detta är lämpligt. I insatsen ingår förflyttning till och från platsen samt hjälp med ytterkläder.

Har en brukare insatsen förflyttning i ett tidigare beslut ingår det i förflyttningsinsatsen att komma ut på den egna öppna balkongen (ej inglasad) eller egna trädgården i syfte att få frisk luft. Behov av att utöva rehabiliterande fysisk träning är en HSL-bedömning och ingår inte i denna insats.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Promenad/utevistelse beviljas i normalfallet 1 timme i veckan. Den enskilde kan dela upp beviljade tiden till två tillfällen.

Insats social samvaro

Stödet syftar till att ingå i ett socialt sammanhang och fånga den enskildes sociala intresse. I insatsen ingår social samvaro i form av samtal, titta i fotoalbum, spela spel, lyssna på musik och liknande. I första hand ska behov av social samvaro med andra beviljas via insatsen ledsagning där den enskilde har möjlighet att träffa andra medborgare, till exempel via föreningsliv eller via kommunens egna träffpunkter. Social tid för samvaro beviljas inte om den enskilde har en maka/make/sambo eller ett socialt kontaktnät.

Skälig levnadsnivå – Social samvaro beviljas i normalfallet är en timme i veckan. Den enskilde kan dela upp beviljade tiden till två tillfällen.

Insats ledsagning

I insatsen ingår en kommunal ledsagning för att möjliggöra delaktighet i samhällsutbudet. Ledsagning genomförs i huvudsak endast till aktiviteter inom Lomma kommuns geografiska gräns. Behov innefattas praktiskt stöd till den enskilde, till exempel hjälp med måltider, toalettbesök, förflyttningar, på- och avklädning under aktivitetens gång. Kan den enskilde med hjälp av kollektivtrafik eller färdtjänstresa ta sig till sociala aktiviteter och delta i samhällsutbudet beviljas ingen ledsagning. I insatsen ingår även hjälp med ytterkläder och få med sig sin väska, id-handlingar osv innan ledsagningen kan påbörjas.

Skälig levnadsnivå – Ledsagning beviljas i normalfallet upp till 8 timmar per månad.

Sjukresor och ledsagning av chauffören

Rätten till sjukresor regleras i lagen om resekostnadsersättning vid sjukresor (1991:419) och dessa resor omfattas av lagen om allmän försäkring. Ledsagning till sjukhus eller andra vårdinrättningar ingår inte i kommunal ledsagning. Har en kommunmedborgare behov av att ta sig till vårdinrättningar ska detta tillgodoses genom boka transport med sjukresa som ingår i Region Skånes huvudmannaskap. Detta gäller även vid ambulanstransport. Region Skåne har ledsagning inbyggt i

transporten genom sina utbildade chaufförer som hämtar i bostaden och lämnar på rätt avdelning och vice versa vid hemresa. Region Skåne har huvudansvar för sina patienter från det att chauffören mottagit patienten. Det är således av största vikt att omvårdnadspersonal, brukaren/legal företrädare eller närstående ger korrekt information till sjuktransporthandläggarna om vilken behjälplighet den enskilde behöver när sjuktransport bokas. Har den enskilde behov av att ha med sig någon under själva läkarbesöket ska detta tillgodoses av legal företrädare eller sjukhusets personal. Hemtjänstens enhetschef kan vid särskilda skäl erbjuda personal som följer med i sjuktransporten förutsatt att kommunal ledsagning är beviljad sedan tidigare. Bedömningen ska inkludera om den enskilde har en akutremiss, polikliniskt eller inom öppenvård för undersökning, som kan motverka sjukhusinläggning i onödan. Tex EKG-undersökning på vårdcentral eller kontrollröntgen efter fall. Den bedömningen görs inför varje situation. Oro för okända platser, nedsatt orienteringsförmåga eller nedsatt syn/hörsel är inte normalt skäl till att beviljas ledsagare av kommunens omvårdnadspersonal, då det är behov som kan tillgodoses av sjuktransportens

Livsområde känsla av trygghet

Livsområdet syftar till en trygghet i att kunna kalla på hjälp vid behov men även tryggheten att ha närheten till personal som kan ge tillsyn.

Insatsen trygghetslarm

I insatsen ingår installerat trygghetslarm i bostaden som används vid de situationer där det inte går att planera in punktinsatser så som toalettbesök, förflyttningar eller vid akuta händelser.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Genom att beviljas och ha tillgång till ett trygghetslarm.

Insatsen tillsyn

Stödet syftar till insatser av trygghetsskapande karaktär vid oro och otrygghet när trygghetslarm inte är helt tillräckligt eller på grund av nedsatt förmåga inte kan användas. Insatsen utförs genom telefonservice, tillsyn via kamera eller genom besök, utförarverksamheten bedömer hur insatsen ska utföras.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Tillsyn planeras dagtid upp till 2 tillfällen och nattetid upp till 3 tillfällen.

8. Övriga behovsprövade insatser för personer i ordinärt boende

Insats avlösning i hemmet

Stödet syftar till personer med långvarig sjukdom eller med funktionsnedsättning som vårdas av en närstående har möjlighet att beviljas avlösning i hemmet. I insatsen ingår att personal avlöser den som vårdar och finns på plats i hemmet i stället för den närstående. Syfte att frigöra tid för den som vårdar att göra saker på egen hand. Insatsen avser tillsyn och/eller social tid. Insatsen ges i första hand på vardagarna och är i regel planerad. Anmälan om avlösning ska göras till hemtjänsten senast tre dagar före att insatsen ska utföras. I vissa fall ges insatsen även vid akuta situationer, t ex att den närstående akut behöver söka sjukvård. Avlösning får inte beviljas som ett alternativ till barnomsorg. Av utredningen ska det framgå vad insatsen avser, tillsyn och/eller social tid samt praktiskt stöd till den enskilde, t ex hjälp med måltider, toalettbesök, förflyttningar.

För att uppnå skälig levnadsnivå - Beviljas i en omfattning utifrån individuella behov upp till 16 timmar per månad.

Insats avlösning utanför hemmet

Stödet syftar till att avlasta sammanboende närstående som vårdar make/maka/partner/förälder med långvarig sjukdom och/eller med funktionsnedsättning.

Insatsen beviljas personer med långvarig sjukdom och/eller med funktionsnedsättning och som vårdas av en sammanboende närstående som är i behov av återhämtning och att göra saker på egen hand. Under vistelsen får den enskilde stöd och hjälp med sin omvårdnad så att dennes närstående kan göra saker på egen hand. Insatsen beviljas när det stöd och den hjälp som hemtjänsten kan ge inte längre räcker till och när andra avlastande insatser är prövade.

Avlösning utanför hemmet sker både i Lomma och i Bjärred utifrån sjukdom eller funktionsnedsättning och utförs på separata avdelningar i samma fastigheter som vi har våra särskilda boenden.

Insatsen kan beviljas som en tillfällig avlösning utanför hemmet vid ett enstaka tillfälle efter individuell bedömning, till exempel vid en planerad operation och sammanhängande sjukhusvistelse för den sammanboende närstående som till vardags vårdar den enskilde.

Insatsen ingår vid beräkning av tak för hemtjänstinsatser och kan inte beviljas för att den enskilde inte ska nå taket. Avlösning utanför hemmet är inte aktuellt när den enskilde har sådant omfattande omvårdnadsbehov som anges på sida 6.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Avlösning utanför hemmet beviljas i normalfallet till 1 vecka per månad löpande och maximalt upp till 2 veckor i månaden.

Insatsen kan beviljas som en tillfällig avlösning utanför hemmet vid ett enstaka tillfälle efter individuell bedömning.

Insats korttidsvistelse

Stödet syftar till tillfällig vistelse för att tillgodose omfattande omvårdnadsbehov som under en kort period inte kan tillgodoses i ordinärt boende med hemtjänstinsatser eller andra stödinsatser.

I insatsen ingår all personlig omvårdnad/service och viss rehabilitering i samband med utredning av behov. Beviljas till personer med sådan kognitiv sjukdom att de vid vistelse i sitt eget hem utsätter sig själv för omfattande allvarliga risker och där det finns ett utredningsbehov kring långsiktiga insatser. Det är inget skäl att beviljas korttidsvistelse pga. renovering/återställning av bostad utan det är den enskildes ansvar att ordna med sitt boende. Utgångspunkten är att all omsorg och rehabilitering sker i personens ordinarie boende, även i väntan på hjälpmedel.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Beviljas i normalfallet upp till 2 veckor.

Insats dagverksamhet

Stödet syftar till att öka möjligheterna att bibehålla funktioner och stärka självkänslan för personer med demenssjukdom. I insatsen ingår meningsfulla och sociala aktiviteter i grupp som är individuellt anpassade för att ge social stimulans för den enskilde.

Biståndshandläggare bedömer tillsammans med kommunens demenssjuksköterska eller kognitiva stödteam ditt behov av dagverksamhet. För kommuninvånare som inte har insatser sedan tidigare, kan utredningstiden bli längre för att kunna möjliggöra ett korrekt underlag.

Insatsen beviljas till personer med mild till måttlig demenssjukdom efter att biståndslösa mötesplatser prövats eller bedömts ej lämpliga. Personer med mild demenssjukdom hänvisas i första hand till öppna mötesplatser och träffpunkter.

Dagverksamheten är inte anpassad för personer som inte kan tillgodogöra sig aktiviteten på grund av ett omfattande fysiskt och psykiskt omvårdnadsbehov. (Insatsen är ej lämplig för personer med svår demenssjukdom.

Beslut om dagverksamhet kan inte kombineras med avlösning utanför hemmet som pågår löpande två veckor i månaden. Vid beslut om avlösning utanför hemmet två veckor i månaden avslutas beslut om dagverksamhet. Även när den enskilde varit frånvarande från dagverksamheten under sammanhängande 30 dagar avslutas insatsen.

Personalen på dagverksamheten stödjer att boka kommunresor (egenavgift till och från dagverksamheten) och de måltider som serveras betalar den enskilde för.

Demensdiagnos ska styrkas med läkarintyg.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Dagverksamhet beviljas om den enskilde har behov och bedöms kunna tillgodogöra sig aktiviteterna på dagverksamheten. Insatsen planeras upp till två gånger i veckan och beslut fattas upp till sex månader i taget.

Akuta insatser

Brukare med redan beviljade insatser enligt SoL, inklusive trygghetslarm kan erbjudas akuta omvårdnadsinsatser vid en oplanerad försämring som inte kan vänta med. Utförarverksamheten kan under en vecka sätta in utökade insatser. Gäller inte serviceinsatser så som städ, tvätt, måltidsdistribution eller liknande. Utförarverksamheten meddelar biståndshandläggaren som bokar uppföljning om behovet kvarstår mer än en vecka. Detta gäller inte brukare med enbart insatser enligt HSL.

9. Verkställande av beviljade insatser för personer inom ordinärt boende samt genomförandeplan.

Beslutsuppdragen och grundutredningen ska biståndshandläggaren skicka till aktuell utförare genom förvaltningens verksamhetssystem. Uppdraget ska innehålla tydliga uppgifter om vem uppdraget gäller, vad uppdraget avser, i förekommande fall startdatum för uppdraget, vad som ska göras, omfattning och frekvens, mål för insatserna samt i förekommande fall slutdatum för uppdraget. Uppdraget ska innehålla sådana uppgifter om den enskilde och dennes närstående som är nödvändiga för insatsernas utförande på rätt och säkert sätt.

När den enskilde har beviljats dagliga omvårdnads-och/eller tillsynsinsatser ska dessa verkställas inom tre dagar. Övriga beslut om insats enligt socialtjänstlagen så som särskilt boende, dagverksamhet, korttidsvistelse och avlösning utanför hemmet ska vara verkställt senast tre månader från det datum då biståndshandläggare har fattat beslut.

Socialnämndens insatser ska utformas och genomföras tillsammans med den enskilde (3 kap. 5 § SoL). Hur en beslutad insats genomförs ska dokumenteras i en genomförandeplan, tillsammans med den enskilde eller närstående. Genomförandeplanen ska vara upprättad inom två veckor.

10. Särskilt boende

Lagkrav och termologi

Det finns ett lagstadgat krav att kommuner ska inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre enligt 5 kapitlet 5 §, SoL. Kommunen ska inrätta bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättning som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring enligt 5 kapitlet 7 §, SoL.

Socialstyrelsen reglerar socialtjänstens arbete och vilken termologi som ska användas för att få ett tydligt språk när vi pratar om kommunala boenden. Socialstyrelsen rekommenderar samlingsnamnet särskilt boende och beskriver det är ett boende som tillhandahåller bostäder eller platser för heldygnsvistelse tillsammans med insatser i form av vård och omsorg för äldre personer med behov av särskilt stöd.

Lomma kommun följer Socialstyrelsens rekommendationer och använder ordet särskilt boende som samlingsnamn för olika boendeformer inom äldre och funktionshinderomsorgen. Det finns särskilda boenden utan speciell inriktning och särskilda boenden för personer med kognitiv/demenssjukdom.

Vem kan beviljas särskilt boende

Särskilt boende beviljas när den enskildes behov inte längre kan tillgodoses genom stöd i det egna hemmet såsom hemtjänst, boendestöd, anhöriginsatser, ledsagning, dagverksamhet eller när återkommande avlösningsperioder utanför hemmet inte är tillräckliga. Insatsen kan också ges utifrån psykiska aspekter samt behov av trygghet. Särskilt boende är en individuell behovsprövad insats som beviljas enligt 4 kapitlet 1 § SoL. Särskilt boende är en frivillig insats och kan bara beviljas till personer som själv vill ansöka. Den enskilde kan när som helst välja att flytta tillbaka till ett ordinärt boende.

Den enskildes behov ska vara kopplade till åldrande, sjukdom eller funktionsnedsättning. Det kan handla om demenssjukdom, fysiska besvär eller när den psykiska tryggheten inte kan uppfyllas trots andra omfattande stödinsatser i hemmet.

Kan den enskilde flytta till ett annat ordinärt boende med bättre fysisk utformning och på så sätt få sitt behov av tillsyn, omvårdnad, säkerhet och trygghet tillgodosett, föreligger inte skäl för att flytta till särskilt boende. Den enskilde har ett egenansvar att planera sin ålderdom och vid en funktionsnedsättning för att bo i en lämplig bostad.

Vad ingår i beslut om särskilt boende

När det är aktuellt med särskilt boende fattas två beslut av myndighetsenheten.

1. **Särskilt boende.** För att ha tillgång till personal dygnet runt, ingå i social gemenskap, erhålla kollektiva aktiviteter och måltider måste den enskilde hyra en lägenhet på ett av våra särskilda boenden som lyder under hyreslagstiftningen.
2. **Hjälp i särskilt boende.** Avser individuella hjälpen på boendet som denna riktlinje redogör för på varje insats utifrån skälig levnadsnivå som politiken beslutat om. Insatserna är likvärdiga hemtjänstens punktinsatser med närhet till personal i direktanslutning till ditt boende. Stödet står beskrivet i kapitel 13.

Beslut

När den enskilde har flyttat in på ett särskilt boende gäller kvarboendepincipen dvs att man erhåller i möjligast mån ett tillsvidare beslut, förutsatt att det inte finns goda skäl att tidsbegränsa beslutet. Alla beslut kommuniceras skriftligt.

Särskilt boende utan speciell inriktning

Särskilt boende vänder sig till personer som har ett sådant omfattande omvårdnads-och tillsynsbehov eller på grund av oro och ensamhet inte klarar av att bo i eget ordinärt boende. Det ska vara utrett och styrkt att personen har behov av närhet till personal under dygnets alla timmar.

Särskilt boende för personer med kognitiv/demenssjukdom

Särskilt boende med demensinriktning vänder sig till personer med styrkt demensdiagnos och som har ett omfattande omvårdnads-och tillsynsbehov. Det kan även handla om att personen har beteenden som till följd av sin art, intensitet eller varaktighet orsakar svårigheter för personen själv eller dennes omgivning.

Externa boenden

Skulle beslut på särskilt boende inte kunna tillgodoses i egen regi av olika skäl kan socialförvaltningen utifrån rådande delegation verkställa beslutet externt. Lomma kommun har alltid möjligheten att avsluta en extern verkställighet förutsatt att behoven kan tillgodoses i Lomma kommun med likvärdig insats, oavsett placeringstid.

Var kan erbjudas plats

Personen erbjuds plats på ett av våra särskilt boenden inom Lomma kommun. Alla boenden drivs i kommunens egen regi sedan 1 mars 2020.

Hyresförhållande

Den fysiska miljön skiljer sig åt mellan olika särskilda boenden. Hyresförhållandet regleras av hyreslagstiftningen och den enskilde som flyttar in i särskilt boende får ett hyreskontrakt där den enskilde avsäger sig besittningsrätten. Hyran i särskilt boende debiteras innevarande månad. Detta gäller även för en make/maka eller sambo som inte har beslut om särskilt boende. I hyran ingår både lägenhetshyra och del av gemensamhetsutrymme. Hyresgästen får förtära alkohol i den egna bostaden samt i de gemensamma utrymmena under ordnade förhållanden. Om hyresgästen behöver fot-/hårvård eller annan behandling på det särskilda boendet, kan boendet upplåta del av gemensamt utrymme för hyresgästens enskilda bruk.

11. Erbjudande om plats

När den enskilde erbjuds en specifik plats ska den enskilde boka visning av lägenheten med enhetschefen på boendet inom tre dagar och därefter meddela boendehandläggaren/boendekoordinatorn sitt svar.

Tacka ja till erbjuden plats

Boendehandläggaren / boendekoordinator bokar datum för när hyreskontraktet ska gälla och vilket inflyttningsdatum den enskilde fysiskt ska flytta in.

Tacka nej till erbjuden plats

Om den enskilde tackar nej till erbjuden plats gör biståndshandläggaren uppföljning av behovet direkt. Tackar den enskilde nej även till nästa erbjudande, avslutas ärendet och ny ansökan får göras.

Om den enskilde vistas på korttidsplats eller sjukhus och väljer att tacka nej till erbjudan om plats, får personen gå hem till sitt ordinära boende och därifrån vänta på ett nytt erbjudande.

Byta särskilt boende

Om den enskilde önskar byta till ett särskilt boende inom kommunen ska denne ansöka om att byta särskilt boende. Önskemålet noteras och ett erbjudande ges så snart det är möjligt. Byte gäller inte inom samma boende. Vid hög belastning på boendeplatser, går alltid nya verkställigheter före byten.

Hur lång tid har man på sig att flytta in eller ut?

Inflyttning

Från det att ett erbjudande lämnas har den enskilde sju dagar på sig att flytta in. Har man inte möjlighet att flytta inom sju dagar får man tacka nej till platsen och ställa sig på kö på nytt. Vid akuta placeringar är valfriheten begränsad och man har endast tre dagar på sig att tacka ja och flytta in samt ta med det basala i ett första skede.

Utflyttning

Enhetschef meddelar närstående att de har sju till tio dagar på sig att tömma lägenheten och ska kontakta samhällsbyggnadsförvaltningen i syfte att lämna uppsägning av lägenheten samt boka besiktning. Enhetschef ombesörjer flyttstädningen och meddelar avgiftshandläggare att debitera städningen till den enskilde/dödsboendet. Enhetschefen bokar besiktning med samhällsbyggnadsförvaltningen.

12. Beställning för verkställande av beslut särskilt boende

Beställning av verkställighet av beslut görs till det specifika boendet för verkställande och respektive enhetschef på boendena ansvarar att verkställa besluten.

13. Stödinsatser inom särskilt boende

Vad som ingår i varje insats redogörs nedan generellt och utifrån normalfallet utifrån skälig levnadsnivå. Riktlinjerna har inte till syfte att redovisa heltäckande för alla individuella behov och situationer.

Läsinstruktion för nedan rubriker

Livsområden kopplas med en eller flera insatser utifrån skälig levnadsnivå.

I huvudrubrikerna "Livsområde X " redogörs vilka behov som ingår. I underrubriken "Insats X" redogörs insatsens innehåll och begränsningar

Skälig levnadsnivå redogör omfattning/frekvens av insatsen.

Livsområde Lärande, tillämpa kunskap & Allmänna uppgifter och krav

Två livsområden som syftar till behov av att få övergripande stöd med att lära sig problemlösning och beslutsfattande. Livsområdena är även ett samlingsnamn som syftar till att på en övergripande nivå lära sig kunna planera, hantera och fullfölja vad den dagliga livsföringen kräver, hantera sitt beteende samt att hantera stress.

Insats vardagstruktur

I insatsen ingår att få en fungerande vardag och struktur. Stöd med att konkretisera och vägleda i vardagliga beslutsmoment under dagen/veckan, hålla dygnsrytm, läsa post, genomföra olika aktiviteter under dagen/veckan, passa en avtalad tid eller planera vad man ska göra under dagen. Personal gör ingen vidarebefordring och tolkning av inkommen post. Det är den enskildes eller

legalföreträdares ansvar att bevaka postfacket och se till att räkningar, blanketter och liknande hanteras och betalas.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Vardagsstöd i normalfallet vid behov dagligen.

Livsområde kommunikation

Livsområdet är ett samlingsnamn för att få stöd med att klara av att kommunicera dvs att göra sig förstådd eller ta emot och ge information.

Insats kommunicering

I insatsen ingår att den enskilde ska kunna göra sig förstådd och kommunicera muntligt, skriftligt, symboler men även att få stöd i att delges samhällsviktig information exempelvis genom tv/tidning/broschyrer samt att hantera telefon och dator.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Kommunicering i normalfallet vid behov dagligen.

Livsområde förflyttning

Livsområdet är ett samlingsnamn för att kunna få stöd med att kunna röra sig genom att ändra kroppsställning eller att förflytta sig mellan en plats till en annan, att bära, flytta eller hantera föremål, att gå, springa eller klättra och använda olika transportmedel.

Insats förflyttning

I insatsen ingår att förflyttas från säng till rullstol, vändning i säng, förflytta sig i bostaden ex mellan säng/stol till bord/toalett/dusch osv. I stödet med förflyttning menas inte med att man ska förflytta sig mellan olika platser utomhus, utan då handlar det om ledsagning som är en egen insats men som kan kombineras med insatsen förflyttning. Beslut på dubbelbemanning vid förflyttningar är en verksamhetsfråga.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Förflyttning i normalfallet vid behov dagligen.

Livsområde personlig vård

Livsområdet är ett samlingsnamn för flera behov för att den enskilde ska kunna ta hand om sin personliga vård, att ta hand om sin kropp.

Insats personlig hygien

I insatsen ingår att den enskilde ska kunna ta hand om sin personliga kroppsvård till exempel stöd med nedre/övre hygien, hudvård, tandvård / tandprotes, nagelvård, smörja ansikte och kropp, rakning, borsta/kamma håret, rengöra glasögon och hörapparat samt byta batteri. Klippning av huvudhår eller tånaglar ingår inte utan den enskilde hänvisas till frisör och fotvårdare. Inkluderar även uppsnyggning av badrummet samt ta bort de sopor som genereras vid hygienskötsel.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Morgon och kvällshygien beviljas i normalfallet två gånger per dag.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Kroppsvård beviljas i normalfallet vid behov.

Insats dusch

I insatsen ingår rengöra kropp och hår genom dusch, att torka kropp och hår med handduk efter dusch samt i anslutning få stöd med att smörja kroppen med mjukgörande lotion, kamma/borsta/föna håret, nagel-och öronvård samt påklädning. Inkluderar även uppsnyggning av badrummet. Skötsel av tånaglar ingår inte i insatsen utan den enskilde hänvisas till fotvårdare.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Duscha kroppen beviljas i normalfallet upp till två gånger per vecka.

Insats toalettbesök

I insatsen ingår stöd vid toalettbesöken, hantering av inkontinensskydd, byte av stomipåse, tömning av portabel toalett. I insatsen ingår även avtorkning av toaletten i samband med toalettbesöket. Förflyttningar ingår i insatsen.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Toalettbesök i normalfallet vid behov.

Insats Klädsel

I insatsen ingår även att välja kläder efter årstid, men även extra oplanerade ombyten under dagen samt vid högtider och ytterkläder. Förflyttningar ingår i insatsen.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Klädsel i normalfallet två gånger per dag.

Insats måltidsstöd

I insatsen ingår alla dygnets måltider exempelvis skära upp mat med bestick, att föra in mat/dryck i munnen och nära personalstöd vid måltiden. Individuella måltidsbehov (livsmedel/beredning) utifrån medicinska skäl ansvarar utförarverksamheten att tillgodose. Förflyttningar ingår i insatsen.

För att uppnå skälig levnadsnivå – I normalfallet tre huvudmål och minst två mellanmål efter behov under hela dygnet inklusive natten.

Insats stöd i vardagshälsan

I insatsen ingår att stödja att upprätthålla en balanserad diet och lämplig fysisk aktivitet, hålla sig varm eller kall, undvika hälsorisker och regelbundna hälsokontroller samt påkalla legitimerad personal vid behov. Syftar till att stödja och påminna den enskilde om dennes fysiska hälsa och psykiska välbefinnande.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Stöd och hjälp i normalfallet vid behov.

Livsområde hemliv

Livsområde som syftar till behov av att genomföra husliga och dagliga sysslor och uppgifter. Området innehåller bland annat beredning av mat, hushållsgöromål, olika inköp av varor och tjänster, hålla rent i bostaden, ta hand om personliga och hushållsföremål.

Insats skaffa varor och tjänster

I insatsen ingår inköp av hygienartiklar, klädinköp, systembolaget, presenter men även olika tjänster som görs i huvudsak digitalt med hemleverans. Legala företrädare har i uppdrag att tillförsäkra att planerade inköp kan utföras. Inköp aktivt kan kombineras med insatserna promenad, ledsagning eller utevistelse. Dock innebär det inte att den enskilde ska följa med på inköpet utan det avgör utförarverksamheten utifrån lokala förutsättningar. Digitala beställningar som inte kan vänta hänvisas till närstående/legal företrädare.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Digitala inköp erbjuds i normalfallet 6 gånger per år på varor som kan planeras i förväg.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Aktivt inköp erbjuds i normalfallet i närmiljön upp till 1 gång / mån, förutsatt att digitala inköp inte är genomförbart.

Insatsen bereda måltider

Insatsen är ett matabonnemang som tecknas för alla som flyttar in på särskilt boende (ej valbart). Den enskilde debiteras varje månad enligt avtal efter rådande taxa. Maten förtärs i den gemensamma matsalen eller i den egna bostaden.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Matabonnemang för alla dygnets måltider.

Insatsen tvätta kläder och textilier

I insatsen ingår att tvätta kläder, sänglinne och mindre hushållstextilier i tvättmaskin. Torkning av tvätt i torkskåp, torktumlare eller torkställning. Hänga in ren tvätt i skåp eller garderob, samt stryka gångkläder. I insatsen ingår inte mangling av lakan/påslakan/kuddfodral/dukar. Det ingår inte heller att laga kläder eller sätta i knappar. Ömtåliga kläder som behöver handtvättas ingår inte i insatsen. Den enskildes kläder tvättas separat från andra boende.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Tvätt i normalfallet var 14:e dag eller vid behov.

Insats städa bostaden, hjälpmedel och flyttstädning

I insatsen ingår att bädda rent sängen, hantera disk, damma/våttorka av ytor på diskbänk och köksbord, dammsuga/våttorka golv, tvätta fönster och väggar/skåp, rengöra badrumsvask och toaletten, avlägsna avfall, vattning av blommor, rengöra hjälpmedel, sopsortering / källsortering. Slutstädning efter utflytt utförs enligt gällande avtal.

För att uppnå skälig levnadsnivå - Städ av bostaden var 14:e dag.

Insats ta hand om hemmets föremål

I insatsen ingår att försäkra sig om att inget är spillt på golvet och att toalett och vask är avtorkad, avföring och urin tas bort omedelbart efter toalettbesöket och vid behov får stöd med att torka av sängbord, matbord/soffbord och fönsterkarmen, ta bort matrester/disk/gamla tidningar och skräp. Kläderna är upphängda eller bli inlagda i garderob. Smutsiga kläder/textiler läggs i tvättkorgen. Kläder/textiler som har urin/avföring tas ut från lägenheten omedelbart och läggs i den allmänna tvättstugan där den ska tvättas. Tömma papperskorgarna. Bädda sängen och dra upp persienner. Vädra vid behov.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Översyn av bostaden i normalfallet dagligen.

För att uppnå skälig levnadsnivå – vattning av blommor i normalfallet 1 gång i veckan.

Insats bäddning och renbäddning

I insatsen ingår att sträcka lakan, lägga i ordning kuddar och täcke samt bädda med överkast/filt. Renbäddning betyder byte av lakan, påslakan, kuddfodral och inkontinensskydd. Avtorkning av sänggram och översyn av överkast/filt/prydnadskudde som kan behövas tvättas.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Bäddning i normalfallet dagligen.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Renbäddning i normalfallet var 14:e dag eller vid behov.

Livsområde samhällsgemenskap, socialt-och medborgligt liv

Livsområden som syftar till behov av att kunna engagera sig i organiserat socialt liv. Stöd med sociala aktiviteter, rekreation, fritidssysselsättning i en informell eller organiserad lek, spel, sport, program för fysisk träning, tidsfördriv, läsa och lyssna för nöjets skull och religion/andlighet.

Insats promenad

I insatsen ingår att röra på sig fysiskt gångledes antingen utomhus i närmiljön eller inom samma byggnad/avdelning beroende på brukarens förmåga. Promenad kan utföras i kombination med insatserna utevistelse, ledsagning eller inplanerad vardagsaktivitet t ex när man besöker apotek/affär/frisör/vårdinrättning etc. Att köra sin rullstol är ingen promenad utan ingår i insatserna förflyttning, ledsagning eller utevistelse.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Normalfallet dagligen.

Insats utevistelse

I insatsen ingår att andas frisk luft och kan utföras i kombination med insatserna promenad, ledsagning eller inom en inplanerad vardagsaktivitet till exempel när man besöker apotek / affär / frisör / vårdinrättning etc. Insatsen kan utföras genom med att brukaren erbjuds att sitta på den gemensamma/egna öppna balkong (ej inglasad) eller uteplatsen.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Normalfallet dagligen.

Insats socialgemenskap och aktivitet

I insatsen syftar till att den enskilde ska ingå i ett socialt sammanhang och tillgång till enkla sociala aktiviteter som kan vara rutinmässiga vardagsaktiviteter som till exempel vara att baka, skala potatis, fylla på burkar, vika servetter, snickra, få manikyr. Det kan även vara en planerad aktivitet som till exempel bingo, korsord, musikstund, bildvisning, fysisk aktivitet exempelvis sittgympa med mera. Sociala aktiviteter erbjuds främst inom ramen för boendet och i närmiljön.

Skälig levnadsnivå - Normalfallet 3 planerade aktiviteter i veckan eller vardagssyssla/rutin dagligen.

Insats ledsagning

I insatsen ingår en kommunal ledsagning som ett stöd under aktiviteten för att möjliggöra delaktighet i samhällsutbudet. Ledsagning genomförs i huvudsak endast till aktiviteter inom Lomma kommuns geografiska gräns. Behov innefattas praktiskt stöd till den enskilde, till exempel hjälp med måltider, toalettbesök, förflyttningar, på- och avklädning under aktivitetens gång. Kan den enskilde med hjälp av kollektivtrafik eller färdtjänstresa ta sig till sociala aktiviteter och delta i samhällsutbudet beviljas ingen ledsagning.

Skälig levnadsnivå – Normalfallet upp till 2 gånger per månad.

Sjukresor och ledsagning av chauffören

Rätten till sjukresor regleras i lagen om resekostnadsersättning vid sjukresor (1991:419) och dessa resor omfattas av lagen om allmän försäkring. Ledsagning till sjukhus eller andra vårdinrättningar ingår inte i kommunal ledsagning. Har en kommunmedborgare behov av att ta sig till vårdinrättningar ska detta tillgodoseas genom boka transport med sjukresa som ingår i Region Skånes huvudmannaskap. Detta gäller även vid ambulanstransport. Region Skåne har ledsagning inbyggt i transporten genom sina utbildade chaufförer som hämtar i bostaden och lämnar på rätt avdelning och vice versa vid hemresa. Region Skåne har huvudansvar för sina patienter från det att chauffören mottagit patienten. Det är således av största vikt att boendets personal ger korrekt information till sjuktransporthandläggarna om vilken behjälplighet patienten behöver när sjuktransport bokas. Har den enskilde behov av att ha med sig någon under själva läkarbesöket ska detta tillgodoseas av legal företrädare eller sjukhusets personal. Enhetschef på boendet kan vid särskilda skäl erbjuda personal som följer med i sjuktransporten, sådana skäl utgår från behov som den enskilde har inne i transporten. . Bedömningen ska inkludera om den enskilde har en akutremiss, polikliniskt eller inom öppenvård för undersökning, som kan motverka sjukhusinläggning i onödan. Tex EKG-undersökning

på vårdcentral eller kontrollröntgen efter fall. Den bedömningen görs inför varje situation. Oro för okända platser, nedsatt orienteringsförmåga eller nedsatt syn/hörsel är inte normalt skäl till att beviljas ledsagare av kommunens omvårdnadspersonal, då det är behov som kan tillgodoses av sjuktransportens

Livsområde känsla av trygghet

Livsområdet syftar till en trygghet i att kunna kalla på hjälp vid behov men även tryggheten att ha närheten till personal som kan ge tillsyn.

Insats trygghetslarm

I insatsen ingår installerat trygghetslarm i varje lägenhet för det särskilda boendet och är något som ingår för den enskilde som bor där.

För att uppnå skälig levnadsnivå – Genom att ha tillgång till trygghetslarm.

Insats tillsyn

I insatsen ingår både digitalt med kamera eller fysiska tillsynsbesök beroende på individuella behov och önskemål. Tillsyn är en punktinsats och ska inte likställas med personlig assistansliknande insats som utförd dygnet runt. Handlingsplan ska upprättas av enhetschef om tillsynsbehovet ökar så pass att det inte längre kan anses vara en punktinsats.

För att uppnå skälig levnadsnivå – I normalfallet erbjuds tillsyn vid behov.

Livsområde utbildning, arbete, sysselsättning och ekonomiskt liv

Livsområdet syftar till ett stöd för att kunna genomföra handlingar och uppgifter som krävs vid exempelvis sysselsättning eller ekonomiska transaktioner. Om den enskilde inte har förmåga att hantera sin ekonomi eller post ska den enskilde informeras om att hen kan ansöka om god man.

14. Sammanboende i särskilt boende

I 2 kap 2 § socialtjänstförordningen finns reglerat att om båda makar, sambor eller registrerade partner beviljas särskilt boende ska båda beredas plats på samma boende om de begär det. Samma principer, som för makar, ska tillämpas för sammanboende par och par som ingått partnerskap. Paret tilldelas var sin lägenhet i samma särskilda boende och betalar var sin lägenhetshyra.

Tilldelningen kan innebära att paret får bor på olika avdelning men på samma boende, så långt detta är möjligt. Den make eller sambo som inte har behov av särskilt boende kan bli medboende dvs hyresgäst utan att själv ha den insatsen som beviljat bistånd och kan ansöka om eget stöd i form av hemtjänstinsatser om behov finns och som då utförs av boendepersonalen.

Medboende behöver flytta från det särskilda boendet inom fyra veckor när personen med beslut om särskilt boende avlider eller flyttar. Ovanstående villkor dokumenteras skriftligt med utskickad kopia till makan/maken/sambon innan denne flyttar in som medboende. Hälso- och sjukvård i särskilt boende omfattar inte medboende och hen har inte rätt att delta i de gemensamma gruppaktiviteter eller utflykter. Medboende betalar för sina egna fritidsaktiviteter. Som medboende har hen ansvar för praktiska bestyr i hemmet enligt 1 kap. 2 och 4 §§ äktenskapsbalken.